

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Габриела Иванова Георгиева

преподавател по „Оперно пеене“ към Вокален Факултет
на НМА „Проф. Панчо Владигеров“
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
за дисертационния труд на
Ардиана Бютючи - Исмайли

Свободен докторант в Нов Български Университет.
Програма/Департамент: „Музика“ Професионално направление
8.3. Музикално и танцово изкуство,
на тема:

ИНТЕРПРЕТАТИВНИ ПРОБЛЕМИ В ТЕКСТА В ПЕСНИТЕ НА
ЙОХАНЕС БРАМС – ДУМИ И ЗВУК

(Interpretative problems of the Text in the lyrics Songs by Johannes
Brahms – word and tone)

за присъждане на образователна и научната степен „доктор“

Научен ръководител на дисертационния труд: проф. д-р
Ермила Швайцер

В докторската дисертация се разглеждат проблемите на интерпретацията в песните на Йоханес Брамс. Обемът на дисертацията е 102 страници. В нея са включени 14 нотни примера. Общият брой на цитираните източници е 72.

От съдържанието на труда се вижда, че той е структуриран по следния начин:

1. Въведение; 2. Живот и дейност на Йоханес Брамс / Животът и творчеството на Йоханес Брамс / Влиянието на Йоханес Брамс върху вокалната камерна музика на XIX век / Връзката между текст и музика в песните на Йоханес Брамс / Различни интерпретации на песните на Брамс: "Liebestreu", "Immer leiser wird mein Schlummer", "Sapphische Ode"; 3. Дискусия върху песните: "Liebestreu", "Immer leiser wird mein Schlummer", "Sapphische Ode"; 4. Някои интерпретаторски виждания за "Zigeunerlieder op.103" на Брамс; 5. Заключение; 6. Приноси и публикации, свързани с дисертацията.

Още много млада Ардиана Бютючи напуска Албания за да учи в Германия, където заминава без да знае немски. Сблъсквайки се със спецификите на езика, тя се убеждава, че за добрата интерпретация на една песен от голямо значение е познаването му. От академичния ѝ опит установява, че владението на езика и разбирането му, влияе върху изпълнението и върху внушението, което певецът ще остави у публиката. Именно това подтиква авторката на този труд да се заеме с изследване на песенното творчество на Йоханес Брамс.

На базата на съпоставката и анализа на няколко песни ("Liebestreu", "Immer leiser wird mein Schlummer" и "Sapphische Ode", също и на цикъла "Zigeunerlieder op. 103") в изпълнение на немскоговорящите певци Томас Куастхоф, Криста Лудвиг и Елизабет Шварцкопф от една страна и чуждоезичните певци Джеси Норман (американка) и Лилия Никитчук

(украинка) от друга страна тя разглежда проблемите като език, дикция, декламация, ритмична структура - промяна на честотата на ударите, синкопи, дишане, фразиране.

Базирайки се върху изследването на живота и творчеството на композитора, както и на подробния анализ на изпълнения на песните са посочени редица интерпретационни проблеми в соловите песни на композитора Брамс, свързани най-вече със значението на оригиналния език, като по този начин са направени заключения, които са основният обект на внимание в предложената дисертация.

Авторката прави своите заключения на базата на редица проучвания на Петер Йост, Лудвиг Финшер, Хедър Плат, Дженър, Фердинандо Албеджани, Йонатан Малин и др. Отделно от това тя се осланя на своя личен опит като певица, което прави труда още по-ценен.

Авторката анализира отношенията на Брамс заедно с групата на така наречените консерватори Йозеф Йоахим, Клара Шуман и основаната от Феликс Менделсон лайпцигската консерватория от една страна и така наречените прогресивни композитори Франц Лист, Рихард Вагнер и Густав Малер от друга страна. Авторката на труда прави съпоставка между Брамс и Хуго Волф като се позовава на Хедър Плат, която от своя страна казва че естетиката на песните на Брамс и Хуго Волф зависи от качествата на поезията. Волф повлиян от Вагнер и неговите последователи възприема подход към песента ориентиран към текста, докато Брамс обръща внимание на текста и връзката му с музиката но за него песента е преди всичко музикален жанр и е тясно свързана с народната песен.

Ардиана Бютючи обръща внимание, че в текстовете на Брамс преобладават стихове от неизвестни поети, а класическите и романтичните поети са малцинство. Композиторият има предпочитания към народната поезия, Ориента и към поезията от Южна и Източна

Европа. В по-ранния му период използва често народната песен, а по-късно прибегва до повтаряща се триделна форма.

Ценно в труда е, че освен че се позовава на мнението и анализа на редица изследователи на Брамс, авторката включва съждения базирани на нейния личен опит при изпълнението на тези песни.

Справката на авторката за приносния характер на дисертационния труд на тема: **„Интерпретативни проблеми в текста в песните на Йоханес Брамс“** е абсолютно обективна в своите пет пункта. Трудът е изключително ценен в няколко аспекта: **научно изследователски, практически и творчески.**

Дисертационният труд **отговаря** на изискванията на закона за РАСРБ като обем, истинност, самостоятелна работа и техническо оформление. В заключение, убедено считам, че приносите на дисертационния труд са достатъчно съществени. Давам моята положителна оценка и подкрепям Ардиана Бютючи – Исмайли да ѝ бъде присъдена научната и образователна степен **„ДОКТОР“**.